

Eriotstarbelise diislikütuse kasutamine

Version 1 (seisuga: 01.03.2021)

Tähelepanu! Infomaterjal ei asenda õigusaktides sätestatud ning selles antakse vaid lühiülevaade eriotstarbelise diislikütuse kasutamise korraldusest. Soovitame lisaks infomaterjalile tutvuda ka valdkonda reguleerivate õigusaktidega.

Sisukord

Sisukord.....	2
1 Üldist	3
2 Eriotstarbelise diislikütuse kasutamine	3
2.1 Kasutamine põllumajanduses.....	3
2.2 Kasutamine kutselisel kalapüügil	5
3 Riigiabi nõuded	5
4 Eriotstarbelise diislikütuse müügi kord	5
5 Aktsiisivahe tasumine.....	6

1 Üldist

Erimärgistatakse seda osa diislikütusest, mis on ette nähtud kasutamiseks teatud spetsiifilistel tegevusaladel ja mehhanismides.

Eriotstarbelise diislikütuse kasutamise, müügi ja kaasnevad riigiabi nõuded kehtestab [vedelikütuse erimärgistamise seadus](#) (VKEMS).

2 Eriotstarbelise diislikütuse kasutamine

Eriotstarbelist diislikütust on lubatud tarbida:

- põllumajanduses kasutatavas masinas, traktoris ja liikurmasinas;
- põllumajanduses kasutatavas kuivatis põllumajandustoodete kuivatamiseks;
- kutselisel kalapüügil sisevetes.

Lisaks kasutusala (tegevusele) peab ka eriotstarbelise diislikütuse kasutaja (isik) vastama riigiabi tingimustele.

Eriotstarbelise diislikütuse tarbimine ebaseaduslikul otstarbel on VKEMS-i rikkumine ning karistatav, samuti tekib rikkujal ebaseaduslikult kasutatud eriotstarbeliselt diislikütuselt täiendav aktsiisimaksu deklareerimise ja tasumise kohustus (vt punkt 5).

Vaata lisaks:

- Eriotstarbelise diislikütuse kasutamine (VKEMS § 1¹)

2.1 Kasutamine põllumajanduses

Põllumajanduseks loetakse [Euroopa Liidu toimimise lepingu](#) I lisas loetletud põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmist ilma, et nende olemust täiendava töötlemisega muudetak, näiteks:

- elusloomad,
- piimatooted, linnunad, naturaalne mesi,
- teravili, köögi- ja puuviljad.

Eriotstarbelise diislikütuse tarbimine on lubatud üksnes põllumajanduses kasutatavates:

- masinates, traktorites ja liikurmasinates (edaspidi koos nimetatuna *põllumajandusmasin*),
- ning kuivatites põllumajandustoodete kuivatamiseks.

Ülejäänud põllumajanduses kasutatavates mootorsõidukites (nt veoautodes) ei ole eriotstarbelise diislikütuse kasutamine lubatud.

Tegevuse põllumajandusliku eesmärgi määratlemise juures oluline, kas põllumajandustöid teeb põllumajandustootja ise enda tarbeks või teine isik põllumajandustootjale teenuse osutamisenä (nt FIE teeb künni-, külvi-, viljakoristustöid jms). Eriotstarbelise diislikütuse tarbimisel põllumajandusmasinates on neid lubatud kasutada eranditult ainult põllumajanduslike tööde tegemiseks ning põllumajandusmasinate kasutamine muudel eesmärkidel (näiteks: metsatöödel, teehoiduseks jne) on keelatud. Seejuures on eriotstarbelist diislikütust kasutataval põllumajandusmasinal lubatud liigelda muuhulgas ka avalikult kasutataval teedel, kuid põllumajandusmasinat käitav isik peab suutma kontrolli teostavale ametnikule ära põhjendada liiklemise seotuse põllumajandusliku eesmärgiga.

Eriotstarbelise diislikütuse **kasutamine on lubatud** näiteks, kui:

- põllumajandusmasin sõidab avalikult kasutataval teel ühelt põllult teisele põllumajandustööde tegemise eesmärgil (kündmine, külv, viljakoristus jne);
- põllumajandusmasin sõidab avalikult kasutataval teel erinevate põllumajandustööga seotud objektide vahel (talunik transpordib vilja põllult taluniku kuivatisse, hoidlast väetise vedu põllule, sõnnikuvedu laudast hoidlasse jne);
- põllumajandusmasin sõidab avalikult kasutataval teel remonditöökotta (kui remont on vältimatult vajalik põllumajandustööde jätkamiseks);
- põllumajandusmasinat kasutatakse laadimistöodel taluniku laos, viljahoidlas, väetisehoidlas jne;
- põllumajandusmaad hoitakse heades põllumajanduslikes ja keskkonnatingimustes (nt kraavide puhastamine, kändude juurimine, kivide vedu jne).

Eriotstarbelise diislikütuse **kasutamine on keelatud** näiteks, kui:

- põllumajandusmasinat kasutatakse lisaks põllutöödele ka metsatöödel;
- põllumajandusmasinat kasutatakse teehoidusel (sh lumekoristusel) olenemata sellest, kas töid tehakse teehoiduslepingu alusel või vabast tahtest. Erandina on eriotstarbelist diislikütust lubatud kasutada juhul, kui tee lumest koristamine on otseselt seotud põllumajandusliku tegevusega (näiteks vajalik loomalauta pääsemiseks või lauda juurde sõitvale piimaautole ligipääsu võimaldamine);
- põllumajandusmasinaid, selle varuosi ja muud põllumajandustehnikat müüvatel ettevõtetel põllumajandustehnika transpordil (nt transport sadamast müügifirma tegevuskohta), põllumajandustehnika ettevalmistamisel müügiks (sh tehnika esitlus ja tutvustus nii müügikohas kui võimaliku ostja juures) ja ettevõtte territooriumil põllumajandustehnika ladustamiseks kasutatavates töstukites.

Põllumajandusmasinate rentimisel põllumajandustootjatele on eriotstarbelise diislikütuse tarbimine lubatud ainult tehnikat rentival ja seda tegelikult põllumajandustöödel kasutataval isikutel (st talunikel, mitte tehnika rendileandjal). Renditud põllumajandustehnikas on soovituslik eriotstarbeline diislikütus lõpuni ära tarbida, vältimaks kütusejäägi võõrandamisega kaasnevat kohustusi.

Vaata lisaks:

- Euroopa Liidu toimimise lepingu [konsolideeritud versioon](#)
- Euroopa Komisjoni 17.06.2014 [määrus nr 651/2014 \(EL\)](#)

2.2 Kasutamine kutselisel kalapüügil

Eriotstarbelist diislikütust tohib kalapüügiks sisevetes kasutada kehtivat kutselise kalapüügi luba omav kalur kalalaevas.

Energia aktsiisivabastuse loa alusel on eriotstarbelist diislikütust võimalik kutselisel kalapüügil tarbida vähendatud aktsiisimääraga maksustatu asemel aktsiisivabalt.

3 Riigiabi nõuded

Võrreldes tavapärase diislikütusega maksustatakse eriotstarbeline diislikütus soodsama aktsiisimääraga, seetõttu loetakse kütuse kasutamist põllumajandusmasinates, kuivatites ning kutselisel kalapüügil sisevetes riigiabiks.

Eriotstarbelise diislikütuse ostmise ajal ei tohi selle kasutajal (nt talunikul või kaluril) olla täitmata Euroopa Komisjoni määrustes nr 651/2014 ja nr 1388/2014 nimetatud korraldus ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks tunnistatud riigiabi tagasimaksmise kohta. Kui pärast riigiabi andmist selgub, et kütuse kasutaja selle tingimusele kütuse ostmise ajal ei vastanud, nõutakse temalt riigiabi tagasi.

Riigiabi administreerib ja selle üle riikliku järelevalvet teeb [Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet](#) (PRIA).

Vaata lisaks:

- Eriotstarbelise diislikütusega seotud riigiabi regulatsioon (VKEMS § § 1¹ lg 3 ja 4, § 1³)

4 Eriotstarbelise diislikütuse müügi kord

Eriotstarbelise diislikütuse müügiks loetakse kütuse võõrandamist nii tasu eest kui ka tasuta (sh kütuse üleandmine ühelt talunikult teisele).

Eriotstarbelise diislikütuse müüja on kohustatud:

- tuvastama kütuse ostja isikut tõendava dokumendi alusel (juriidilise isiku esindajalt on täiendavalt nõutav ka VKEMS-is loetletud andmetega volikirja esitamine),
- fikseerima ostja deklareeritava eriotstarbelise diislikütuse kasutusotstarbe (kas põllumajandus või kutseline kalapüük).

Juhul, kui ostja isikut ei saa tuvastada või ostja keeldub kütuse kasutusotstarbe deklareerimisest, on eriotstarbelise diislikütuse müük keelatud. Seetõttu ei ole eriotstarbelise diislikütuse müük tanklas lubatud põhimõttel „enne tangi, pärast maksa“, kuna sellisel juhul ei pruugi kütuse müüjal olla võimalik täita kõiki VKEMS-st tulenevaid nõudeid.

Eriotstarbelise diislikütuse müügile kehtestatud nõuete täitmata jätmine on VKEMS-i rikkumine ning karistatav.

Vaata lisaks:

- Eriotstarbelise diislikütuse müügi kord (VKEMS § 1²)

5 Aktsiisivahe tasumine

Eriotstarbelist diislikütust ebaseaduslikul otstarbel kasutanud isikul tekib kütuselt täiendav aktsiisimaksukohustus diislikütuse ja eriotstarbelise diislikütuse aktsiisimäärade vahe ulatuses.

Täiendav aktsiisimaksukohustus tekib üldreeglina eriotstarbelise diislikütuse keelatud kasutusosal kasutusele võtmise päeval (rikkumise toime panemisel) ning selle deklareerimise ja tasumise kohustuse peab täitma kütuse ebaseaduslik kasutaja ise. Tasumisele kuuluv aktsiisivahe deklareeritakse energiatoote aktsiisideklaratsiooni, mis tuleb esitada ja aktsiisivahe tasuda hiljemalt viiendal päeval maksukohustuse tekkimisest arvates.

Keelatud kasutusosal juba ära tarbitud eriotstarbeliselt diislikütuselt aktsiisivahe deklareerimine ja tasumine ei anna isikule õigust jätkata VKEMS-i rikkumist, kasutades edaspidigi eriotstarbelist diislikütust keelatud kasutusosal.

Näide:

Keelatud otstarbel kasutatud eriotstarbeliselt diislikütuselt aktsiisivahe arvutamine ja deklareerimine e-MTA-s

Deklaratsiooni valimine:

1. Siseneda e-MTA-sse → vasakult: Maksud → alt: Aktsiisideklaratsioonid alates 01.02.2019 → Energiatoote aktsiis
2. Valida sinine nupp „Lisa uus deklaratsioon“ (lehekülje allosas paremal)

Deklaratsiooni täitmine:

<i>Lahter / valik:</i>	<i>Täitmine:</i>
„Deklaratsiooni tüüp“	valida „Ühekordne“
„Alusdokumendi number“	sisestada kütuse ostudokumendi number
„Kauba vastuvõtmise kuupäev“	sisestada kütuse soetamise kuupäev
„Lisainfo“	viide eriotstarbelise diislikütuse kasutamisele keelatud otstarbel (nt 07.01.2020 ostetud OÜ X tanklast Tartus 43 liitrit eriotstarbelist diislikütust, mida kasutati sõiduautos.)
valida „Edasi“ (all paremal)	(„Deklareeritavad liigid“ jääb täitmata)
valida „B“ ja seejärel nupp „Uus rida“	
„Energiatoodet“	valida „Eriotstarbeline diislikütus keelatud otstarbel“
„KN-kood“	valida kütuse KN-kood (vajadusel saab selle teada kütuse müüjalt)
„Aktsiisimäär“	on süsteemis eeltäidetud
„Ühik“	on süsteemis eeltäidetud
„Kogus“	märgitakse kütuse kogus 1000.liitrites (nt 43 liitri kütuse puhul 0,043)
„Kogus (kg)“	märgitakse kütuse kogus kilogrammides (1 liitri diislikütuse mass on 0,820...0,845 kg)
„Makstud aktsiis“	märgitakse kütuselt varasemalt tasutud aktsiis (eriotstarbelise diislikütuse soodusaktsiisimäär)
„Aktsiis“	tasumisele kuuluv aktsiisiumma (aktsiisivahe) arvutab süsteem
„Arvutuskäigu selgitus“	Täitmiseks kohustuslik, sisestada näiteks info kütuse tihedusest.
valida „Salvestan“	(all paremal)
Andmete parandamine on võimalik rea lõpust pliiatsile vajutades	
valida „Esitan“	(all paremal)

Aktsiisivahe arvutuskäik* 43 liitrit eriotstarbeliselt diislikütuselt:

Kogus (1000. liitrites):	0,043
Eriotstarbelise diislikütuse aktsiisimäär:	100* eurot 1000. liitri kohta
Diislikütuse aktsiisimäär:	372* eurot 1000. liitri kohta
Eelnevalt makstud aktsiis:	0,043 × 100 EUR = 4,30 EUR
Tasumisele kuuluv aktsiisivahe:	(0,043 × 372 EUR) – 4,30 EUR
	=
	15,996 EUR – 4,30 EUR = ~11,70 EUR

---

* – näite arvutused põhinevad **seisuga märts 2021** kehtinud ajutiselt vähendatud aktsiisimäärade alusel, mis võivad muutuda. Maksukohustuse arvutamisel tuleb kehtivate aktsiisimäärade suurus üle kontrollida infomaterjalist Aktsiisimäärad.

Vaata lisaks:

- Eriotstarbeliselt diislikütuselt aktsiisivahe maksmise kord (ATKEAS § 22, § 24, § 25, § 28)

Koostas: Peeter-Tanel Orro, aktsiiside talitus